

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้นำชุมชน ผู้พิการ และครอบครัวต่องาน
กายภาพบำบัดในชุมชน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Attitudes of community leader, disability and family on physical therapy in community,
Thasala district, Nakhon Si Thammarat province.

คณะนักวิจัย

นายคมกริบ หลงละเลิง

นางสาวจารุภา เลขทิพย์

นางสาววรรณิศา คู่่มบ้าน

นายทวีพล แสนภักดี

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททุนงบประมาณแผ่นดิน

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558 สัญญารับทุนเลขที่ WU58118

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	I
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	II
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	III
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญรูปภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. จุดมุ่งหมายของการศึกษา	2
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 สถิติผู้พิการ	4
2.2 ความหมายและคำต่างๆที่เกี่ยวกับคนพิการ	5
2.4 สาเหตุของความพิการทางด้านการเคลื่อนไหว	8
2.4 ความหมายของ ทักษะคนดี	8
2.5 ความหมายของ ผู้นำชุมชน	9
2.6 ความหมายของกายภาพบำบัด	10
2.6 งานกายภาพบำบัดในชุมชน	10
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11

2.9 ทฤษฎี และกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการศึกษา	19
3.2 สถานที่ดำเนินการวิจัย	20
3.3 วิธีการศึกษาวิจัย	21
3.3.1 ประเภทของการวิจัย	21
3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
3.3.3 ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	25
3.3.5 การตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง	25
ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน	27
4.1.1 อบต. ทำซัน	27
4.1.2 อบต. ดอนตะโก	29
4.1.3 อบต. โพธิ์ทอง	34
4.2 ข้อมูลผู้พิการและการดำเนินงานด้านผู้พิการในชุมชน	38
4.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	40
4.4 ผลสรุปจากการสนทนากลุ่ม	46
4.4.1 การสนทนากับกลุ่มผู้พิการและญาติหรือผู้ดูแลผู้พิการ	46
4.4.2 การสนทนากับกลุ่มผู้นำชุมชน	61

บทที่ 5 การวิจารณ์ผลการศึกษา

การสนทนากลุ่มกับผู้พิการ และญาติผู้พิการ	74
5.1. ความยาก ลำบาก หรือปัญหาของผู้พิการ และญาติของผู้พิการ	74
5.2. ความคาดหวัง หรือความต้องการของผู้พิการ	76
5.3. ความคาดหวังของญาติต่อผู้พิการ	77
5.4. ปัจจัยเกื้อหนุน หรือปัจจัยส่งเสริมให้ผู้พิการ มีชีวิตที่ดีขึ้น	79
5.5. การช่วยเหลือผู้พิการจากชุมชน	83
5.6. การรับรู้งานทางด้านกายภาพบำบัด	84
5.7. ความพึงพอใจต่องานกายภาพบำบัด	85
5.8. ความสนใจต่อการได้รับการทำกายภาพบำบัด	86
5.9. การเข้าถึงงานกายภาพบำบัด	86
5.10. ความสำคัญของกายภาพบำบัดกับผู้พิการ	87
5.11. อนาคตของงานกายภาพบำบัดในชุมชน	87
5.12. การปรับปรุงของรพ.สต.ในการดูแลผู้พิการในอนาคต	88
การสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน	
5.13 การรับรู้เกี่ยวกับงานด้านผู้พิการ	90
5.14 ความเหมาะสมของการดูแลผู้พิการในชุมชน	91
5.15 การรับรู้บทบาท และหน้าที่ของตนเองต่อการดูแลผู้พิการในชุมชน	93
5.16. ปัญหา หรืออุปสรรคที่ทำให้งานการดูแลผู้พิการในชุมชน	94
ไม่ประสบผลสำเร็จ	
5.17 การวางเป้าหมายการทำงานด้านการดูแลผู้พิการในชุมชน	97

5.18 การรับรู้งานด้านกายภาพบำบัด	98
5.19. โอกาสของงานกายภาพบำบัดในชุมชน	98
5.20 แนวทางที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้มีนักกายภาพบำบัดมาทำงาน รพ.สต. หรือในชุมชน	99
5.21 คำคมผู้นำ	100
บทที่ 6 สรุป	101
ข้อจำกัดของการศึกษา	103
เอกสารอ้างอิง	105
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงยุทธศาสตร์การพัฒนาคคน สังคม และคุณภาพชีวิต อบต.ดอนตะโก	30
2	แสดงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคม ปี 58 อบต.โพธิ์ทอง	35
3	แสดงจำนวนผู้พิการประเภทต่างๆ (อบต.ท่าซื่น)	36
4	แสดงจำนวนผู้พิการประเภทต่างๆ (อบต.ดอนตะโก)	37
5	แสดงจำนวนผู้พิการประเภทต่างๆ (อบต.โพธิ์ทอง)	37
6	แสดงข้อมูลผู้นำชุมชน (อบต.ท่าซื่น)	38
7	แสดงข้อมูลผู้พิการ (อบต.ท่าซื่น)	38
8	แสดงข้อมูลญาติ หรือผู้ดูแลผู้พิการ (อบต.ท่าซื่น)	39
9	แสดงข้อมูลผู้นำชุมชน (อบต.ดอนตะโก)	40
10	แสดงข้อมูลผู้พิการ (อบต.ดอนตะโก)	40
11	แสดงข้อมูลญาติ หรือผู้ดูแลผู้พิการ (อบต.ดอนตะโก)	41
12	แสดงข้อมูลผู้นำชุมชน (อบต.โพธิ์ทอง)	42
13	แสดงข้อมูลผู้พิการ (อบต.โพธิ์ทอง)	42
14	แสดงข้อมูลญาติ หรือผู้ดูแลผู้พิการ (อบต.โพธิ์ทอง)	43
15	แสดงการสนทนากลุ่มกับผู้พิการและญาติผู้พิการ	44
16	แสดงการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน	59

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพ	หน้า
1 ICCC model	16
2 CBR model โดย WHO	16
3 กรอบแนวคิดงานวิจัย	18

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนที่ทำให้โครงการวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ ประกอบด้วยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน ได้แก่ ผู้นำชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต.ท่าซิ่น อบต.ดอนตะโก และอบต.บ้านสองแพรก รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนทางด้านสาธารณสุข ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสาขา บ้านจันทพอ และบ้านสองแพรก รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน จิตอาสาผู้พิการ และที่สำคัญผู้พิการตลอดจนญาติ และผู้ดูแลผู้พิการทุกท่าน

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการดูแลผู้พิการทั้งคนในชุมชน ผู้บริหารของชุมชน และบุคลากรทางสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักกายภาพบำบัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในด้านการส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบแนวคิด การรับรู้ งานด้านผู้พิการของผู้นำชุมชน ตลอดจนรับทราบปัญหาหรือแนวทางในการแก้ปัญหาผู้พิการ รวมทั้งแนวทางในการส่งเสริมให้มีนักกายภาพบำบัดในชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงจากโครงการวิจัยนี้ คือผู้พิการและญาติหรือผู้ดูแลผู้พิการ จะได้รับประโยชน์ต่อไปในอนาคต

และขอขอบคุณทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้คือทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ทุนงบประมาณแผ่นดินปีงบประมาณ 2558

สุดท้ายหากคณะผู้วิจัยได้กระทำการอันใดซึ่งส่งผลต่อผู้เข้าร่วมวิจัยจะโดยตั้งใจหรือไม่หรือไม่ตั้งใจ คณะผู้วิจัยขอกราบขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ปัจจุบันมีจำนวนผู้พิการเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ขณะเดียวกันในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการยังมีข้อจำกัดอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเข้าถึงงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากมีบุคลากรทางด้านกายภาพบำบัดไม่เพียงพอ บางพื้นที่ยังไม่มีนักกายภาพบำบัดไปดูแลผู้พิการในชุมชน หรืออาจเป็นเพราะคนในชุมชนยังไม่ตระหนัก ไม่มีความรู้ และความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับงานกายภาพบำบัดทางการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ จึงนำมาสู่การศึกษาในครั้งนี้เพื่อศึกษาทัศนคติ การรับรู้ เกี่ยวกับ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของงานกายภาพบำบัดในชุมชนของ ผู้นำชุมชน ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และญาติผู้พิการ โดยเป็นการสนทนากลุ่ม แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำทางด้านสาธารณสุข กลุ่มที่ 2 เป็นการสนทนากลุ่มกับ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และญาติผู้พิการ โดยแต่ละกลุ่มจะทำการสนทนากลุ่มทั้งหมด 3 ครั้งใน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าซิ่น ตำบลดอนตะโก และ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งที่ 1, 2 และ 3 มีผู้เข้าร่วมในกลุ่มที่ 1 (ผู้นำชุมชน) จำนวน 8, 8, และ 9 คนตามลำดับ ขณะที่ผู้เข้าร่วมในกลุ่มที่ 2 (ผู้พิการและญาติผู้พิการ) มีจำนวน 8, 12 และ 9 คนตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และญาติผู้พิการ เข้าใจ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของงานกายภาพบำบัด และเห็นว่ากายภาพบำบัดเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อผู้พิการอย่างมาก เนื่องจากหลายคนเคยทำงานร่วมกับนักกายภาพบำบัด และเคยได้รับการรักษาทางกายภาพบำบัดมาก่อน อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังมีปัญหาการเข้าถึงงานบริการทางกายภาพบำบัดซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มโดยส่วนใหญ่เห็นควรที่จะมีการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้มีนักกายภาพบำบัดมาทำงานประจำ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือในชุมชน โดยมีแนวทางคือชุมชนสนับสนุนให้ทุนบุตรหลานไปเรียนต่อทางด้านกายภาพบำบัด รวมทั้งการกำหนดกรอบตำแหน่งนักกายภาพบำบัดจากกระทรวงสาธารณสุขให้มาทำงาน ณ รพ.สต.หรือในชุมชน ซึ่งจะได้ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายจาก รพ.สต.หรือจากอบต.ได้ ทั้งนี้ในอนาคตควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักกายภาพบำบัดในพื้นที่ที่มีนักกายภาพบำบัดไปทำงาน เพื่อศึกษาถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปัญหาหรืออุปสรรค ตลอดจนผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของนักกายภาพบำบัดในชุมชน

Abstract

Nowadays the number of persons with disabilities is growing every year. At the same time, there are a lot of limitations on rehabilitation for people with disabilities. Specifically, persons with disabilities cannot access rehabilitation because there is not enough physiotherapists and some places do not have physiotherapist in the community. Moreover, it might possible that people in the community do not realize, lack of knowledge and do not sufficiently understand the importance of physical therapy in the rehabilitation of persons with disability. These are the causes of our present study; to investigate the attitude and perception of community leaders, person with physical disabilities and their families on the role and responsibilities of physiotherapy in their community. This study was a focus group with two groups of people in the community interviewed by group discussion. The first group was composed of community leaders in the administrative organization and health care provider communities. The second group was person with physical disabilities and their families. Each group was interviewed three times, in the three sub-districts, of Tha Kun, Don Tako and Poe Thong, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat province. The number of community leaders for the 1st, 2nd and 3rd interviews were 8, 8 and 9 persons, respectively. The number of person with physical disabilities and their families for the 1st, 2nd and 3rd interviews was 8, 12 and 9 persons, respectively. The results showed that community leaders, person with physical disabilities and their families understand the role and responsibility of physiotherapy in their community and also insist that physiotherapy play an importance role for person with physical disabilities in the community. This was most of them had worked with and received treatment from physiotherapists. However, there is still limited accessibility of physical therapy resources for persons with physical disabilities. Therefore, most of participants suggested that there should be more support for physiotherapy to fully time's work at the District Health Promotion Hospital or in the community. To

achieve this, the community should support a fund for students to study physiotherapy. In addition, the public health ministry should support more positions and/ or a larger budget for the employment of physiotherapists to work in the community. This might causes help decrease the budget from the District Health Promotion Hospital or the Subdistrict Administration Organization. Future study should look into the role of physiotherapy in the community to clarify the duties, responsibilities, problems or obstacles including the evidence of successful physiotherapists in community.